

Ο Ρωμιός της Πόλης και η κοινωνική του συμπεριφορά (Γέροντας Δοσίθεος Κανέλλος, Ηγούμενος Ι.Μ. Παναγίας Τατάρνης Ευρυτανίας)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2a3IYRX>]

Ας αφήσουμε τους Οθωμανούς και ας παρατηρήσουμε τον Ρωμηό, ως προς τις κοινωνικές του σχέσεις. Λέγοντας όμως Ρωμηό της Πόλης εννοώ όχι τον κομψευόμενο και μυρωδάτο νεανία του Σταυροδρομιού και του Φαναριού, όχι αυτόν που μετεσχηματίσθη κάτω από το ξύστρο μίας επιμελούς ανατροφής, ούτε αυτόν που πριν από τριάντα ή πενήντα χρόνια μετανάστευσε στην Βασιλεύουσα από την Αδριανούπολι ή από τη Χίο ή την Σινώπη, αλλά τον αυτοφυή κάτοικο της Πόλεως και των προαστείων, τον αναντάν μπαμπαντάν Πολίτη, τον βαρκάρη, τον τσαρσιλή, τον εργάτη, του οποίου οι γεωγραφικές γνώσεις περιορίζονται από τη Προποντίδα μέχρι τις Κυανές Πέτρες[14].

Αυτός αποτελεί τον πυρήνα του λαού που έχουμε υπ' όψιν.

Αυτός λοιπόν ο Ρωμηός της Πόλεως είναι όπως παντού και πάντοτε κερδαλέοφρων[15], κενόδοξος[16], φιλόκαινος[17], φιλοκέρτομος[18]. Αγαπά όπως και ο Οθωμανός την επίδειξι. Κοπιάζει δώδεκα με δεκαπέντε ώρες καθημερινώς. Απ' αυτές τουλάχιστον τέσσαρες ώρες διέρχεται όρθιος ή περπατώντας. Θα πάη αν όχι από τα Ταταύλα ή τα Ψωμαθειά, αλλ' από το Σταυροδρόμι ή το Μιχαήλιο (της ευρωπαϊκής ακτής του Βοσπόρου) στο κέντρο της αγοράς και εκεί θα περάση την ημέρα του «σκοπιωρών»[19] τους «μαστήρας»[20] του. Έτσι τα πόδια του γίνονται σιδερένια. Το βραδάκι επιστρέφει αποκαμωμένος κουβαλώντας τα ψώνια του. Μόλις δειπνήση νυστάζει. Δεν χάνει τον καιρό του ούτε για νυκτερινές επισκέψεις, ούτε για διάβασμα εφημερίδων ούτε για κουβέντα σε καφενείο, ούτε για κουβεντολόι σε κάποια διασκέδασι. Γιατί το πρωί θα ξυπνήση απ' τα χαράματα ώστε να φθάση στο εργαστήριό του στην ώρα του.

Όμως έρχεται η Κυριακή ή κάποια γιορτή, την οποία περιμένει με πόθο πολύν. Αυτή προσπαθεί να την απόλαυση χορταστικά και ολόκληρα. Γιατί μόνον αυτή την ημέρα ζή για τον εαυτό του. Και κατά πρώτον θα ντυθή όσο το δυνατόν πλουσιώτερα και μεγαλοπρεπέστερα για να πάη λίαν ενωρίς στην Εκκλησία, την οποία κανείς Πολίτης δεν βαριέται[21].

Κατόπιν, αν είναι δά και επίτροπος στην ενορία του, θα μεταβή στο κελλί του προϊσταμένου ή του δεσπότη να συσκεφθή για τα ζητήματα της κοινότητας. Έστερα δέχεται ή ανταποδίδει τις συνηθισμένες του επισκέψεις. Γευματίζει το μεσημέρι, όσο το δυνατόν πλουσιώτερον. Είναι, βλέπεις, και κοιλιόδουλος, εξ αιτίας των εκλεκτών προϊόντων του τόπου. Παίρνει απαραίτητως ένα μεσημεριανό υπνάκο για μια ή δύο ώρες. Κατόπιν παίζει χαρτιά ή τάβλι και το βραδάκι βγαίνει για περίπατο. Εκμεταλλεύεται δηλαδή την ημέρα αυτή μεόση μπορεί μεγαλύτερη απόλαυσι.

Δεν αναφέρω βεβαίως εκείνους τους ταλαίπωρους που καταναλώνουν τον καιρό και τα χρήματά τους στον καφενέ ή στο καπηλειό, ενώ οι οικογένειές τους πεινούν και γυμνητεύουν. Γι' αυτούς, που δυστυχώς είναι γεμάτη κάθε μεγαλούπολης, αποφεύγω να μιλήσω.

Κάποτε-κάποτε η οικογένεια πηγαίνει από το πρωί στην εξοχή. Αποβραδύς συνεννοούνται δύο ή τρεις φιλικές οικογένειες. Ετοιμάζουν τα φαγητά. Μεταφέρονται από τους υπηρέτες ή τους χαμάληδες τα προσκέφαλα και τα χαλιά. Γιατί όπως οι Τούρκοι έτσι και ο Τουρκομερίτης αγαπάει προ πάντων την ξεκούρασι, την καλοπέρασι, το χουζούρι του. Δεν ανέχεται να πάη στην εξοχή και

να το χάση. Ακολουθεί η θορυβώδης και εύθυμη συνοδία με τα μωρά και τις υπηρέτριες. Το Γκιόκ-σουγιού, ο Καγίτ-χανές, το Μπαλουκλή, το Μόντα-μπουρνού, τα Θεραπειά ή τα Πριγκηπόννησα προσφέρονται προς επιλογήν, αναλόγως της αποστάσεως και του βαλαντίου.

Είναι δε ο Ρωμιός, όπως και ο Οθωμανός όχι μόνον ευλαβής αλλά και φιλεύσπλαγχνος και φιλόπτωχος. Κάθε σπίτι που είναι κάπως ευκατάστατο, έχει και τους πτωχούς του που ζούν από τα ψίχουλά του. Ο δε κυρίως Κωνσταντινουπολίτης και ιδίως η Κωνσταντινουπολίτισσα, όταν δεν χτυπήση την πόρτα της ο πενόμενος αδελφός της, λυπείται γιατί δεν το έχει για καλό. Δέν ευχαριστείται δε να δίδη ελεημοσύνη μέσω τρίτων και κυρίως όχι με υπηρέτη. Θέλει να τον ευεργετήσει με τα ίδια της τα χέρια.

Εγνώρισα ένα βαθύπλουτο μεγαλέμπορο, τον μακαρίτη Μανουήλ Καμάρα. Αυτός σε κάποια χειμωνιάτικη νύχτα και ενώ φυσούσε μανιασμένος αέρας, άφησε το αναπαυτικό του κρεβάτι, έβαλε στον κόρφο του ένα παραγεμισμένο πορτοφόλι, διέπλευσε μέσα σε τρομερή τρικυμία τον Κεράτιο με ένα σκοπό: Να φθάση στο Πέραν που είχε ξεσπάσει μεγάλη πυρκαϊά. Ήθελε να φιλοδώρηση και να φιλοτιμήση τους τουλουπατζήδες (πυροσβέστες) να την σβήσουν με περισσότερη προθυμία. Επέστρεψε τα ξημερώματα χαρούμενος γιατί εξώδευσε δύο-τρεις χιλιάδες δραχμές[22] για τους πυροπαθείς αδελφούς του!

[Συνεχίζεται]

14.Κυανέ αι Πέτραι, οι γνωστές και ως Συμπληγάδες Πέτραι εις την έξοδον του Βοσπόρου προς τον Εύξεινον Πόντον.

15.Κερδαλεόφρων: ο φρόνιμος, ο ωφέλιμος, ο πανέξυπνος ή και ο πανούργος (ο δια παν έργον άξιος).

16.Κενόδοξος: ο αγαπών κενές, άδειες δόξεις, άνευ αξίας και τελικώς μηδαμινός.

17.Φιλόκαινος: ο αγαπών να μαθαίνει καινούργια πράγματα, προοδευτικός.

18.Φιλοκέρτομος: αυτός που αγαπά να σαρκάζη, να λοιδορή.

19.Σκοπιорώ: παρατηρώ μετά προσοχής τα γενόμενα.

20.Μαστήρ: ο εξετάζων. Επομένως «σκοπιорώ τους μαστήρας» σημαίνει- «παρατηρώ μετά προσοχής αυτούς που με περιεργάζονται».

21.Ο tempora, ο mores! Ω καιροί και ήθη αλλοτινά!

22.Ποσό τεράστιο για την εποχή εκείνη.